

Υ. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

1. Καὶ ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἐπακολουθημάτων ἀνωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν, ἥτοι ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως καὶ ἠθικὴν κατάπτωσιν καὶ θείαν τιμωρίαν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπέδειξαν τὰ πλεῖστα τῶν ὑποκειμένων, ἥτοι 72,8% (Πίναξ 3, γραφ. παραστ. 4 καὶ 5).

ἄρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
%	%	%
74,7	70,9	72,8

2. Διαφορὰν ἐνεφάνισαν καὶ αἱ ἡλικίαι. Ἐπὶ τῶν κατωτέρων ἡλικιῶν παρατηρήθη μείζων ἐξάρτησις ἀπὸ τοῦ περιβάλλοντος ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἐπακολουθημάτων, αὐτοτέλεια δὲ καὶ αὐθορμησία ἐπὶ τῶν ἡλικιῶν τῶν ἀνωτέρων (Πίναξ 3, γραφ. παραστ. 4 καὶ 5).

Διδασκαλία	Αὐθορμησία
Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν	Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν
%	%
40,6	19,9
Ἄνωτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν	Ἄνωτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν
%	%
15,6	69,5

3. Καὶ τὰ φύλα διέφερον ἐν τῇ ἠθικῇ κρίσει. Τὰ ἄρρενα ἐπέδειξαν μείζονα αὐθορμησίαν καὶ δὴ ἐν ταῖς ἀνωτέραις ἡλικίαις, τὰ δὲ θήλεα μᾶλλον ἐξάρτησιν ἀπὸ τοῦ περιβάλλοντος καὶ δὴ ἐπὶ τῶν κατωτέρων ἡλικιῶν (Πίναξ 3, γραφ. παραστ. 4 καὶ 5).

Διδασκαλία	Αὐθορμησία
Κατώτεροι ἡλικίαι 7-13 ἐτῶν	Κατώτεροι ἡλικίαι 7 - 13 ἐτῶν
%	%
ἄρρενα 39,5	ἄρρενα 23,5
θήλεα 41,8	θήλεα 16,3
Μ. °Ο. 40,6	Μ. °Ο. 19,9

Ἀνώτεροι ηλικίας 15-20 ἐτῶν

	%
ἄρρενα	13,3
θηλέα	17,8
Μ. ὄ. Μ.	<u>15,6</u>

Ἀνώτεροι ηλικίας 15-20 ἐτῶν

	%
ἄρρενα	73,0
θηλέα	66,0
Μ. ὄ. Μ.	<u>69,5</u>

4. Κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν ἐσημείωσαν καὶ ἐνταῦθα ἐλάχιστα ὑποκείμενα, ἤτοι 6,6% (Πίναξ 6, γραφ. παράστ. 9).

Κατώτεροι ηλικίας 7—13 ἐτῶν

	%
ἄρρενα	8,5
θηλέα	11,0
Μ. ὄ. Μ.	<u>9,8</u>

Ἀνώτεροι ηλικίας 15—20 ἐτῶν

	%
ἄρρενα	3,0
θηλέα	4,0
Μ. ὄ. Μ.	<u>3,5</u>

5. Αἱ ἀόριστοι κρίσεις ἐκράτουν ἐπὶ τῶν κατωτέρων μᾶλλον ἡλικιῶν καὶ δὴ ἐπὶ τῶν θηλέων (Πίναξ 7).

Κατώτεροι ηλικίας 7—13 ἐτῶν

	%
ἄρρενα	28,5
θηλέα	31,0
Μ. ὄ. Μ.	<u>29,8</u>

Ἀνώτεροι ηλικίας 15—20 ἐτῶν

	%
ἄρρενα	10,8
θηλέα	12,3
Μ. ὄ. Μ.	<u>11,5</u>

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Τῶν ὑποκειμένων, ἅτινα ὡς ἀποτέλεσμα ἔδειξαν τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν Ποῖα ἀποτελέσματα, φαντάζεσαι, εἶχεν ἡ προᾶξις αὐτῆ τοῦ Δημητροᾶκη :

Τὸ Υ. Λ. Ν., ἄρρεν ἡλικίας 7 ἐτῶν, ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Θὰ γινόντανε καὶ αὐτὸς κακός, θὰ τὸν βάζανε καὶ μέσα καὶ θὰ τὸν ἔλεγαν ὅλοι κακοῦργον».

Τὸ Υ. Κ. Τ., θῆλυ ἡλικίας 7 ἐτῶν· «Κακὰ ἀποτελέσματα. Ὑστερα θὰ τὸ μετάνοιωσε ὁ Δημητράκης. Θὰ τὸ ἔμαθε ἡ Ἀστυνομία καὶ θὰ τὸν πήγαγε στὴ φυλακὴ».

Τὸ Υ. Κ. Π., ἄρρεν ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Νὰ τὸν ἐπαιρναν στὴν Ἀστυνομία, θὰ τὸν ἔβαζαν αἱ ἐφημερίδες καὶ ὅλοι θὰ τὸν ἔλεγον παληόπαιδο».

Τὸ Υ. Τ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Κακὰ ἀποτελέσματα, διότι ἔκανε φόνο καὶ θὰ ὑπάγῃ φυλακὴ καὶ θὰ τὸν δολοφονήσῃ αὐτὸν ἄλλος καὶ ὁ θεὸς δὲν θὰ τὸν ἀγαπᾷ καὶ θὰ τὸν τιμωρήσῃ».

Τὸ Υ. Κ. Π., ἄρρεν ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Πρῶτον τύψεις συνειδήσεως, τὴν στενοχωρίαν τῆς μητέρας του καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς, ἐπειδὴ θὰ ἔμενε μόνῃ καὶ δεύτερον φυλάκισιν, διότι ἡ πράξις θεωρεῖται ἔγκλημα».

Τὸ Υ. Α. Α., θῆλυ ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Νὰ ὀδηγηθῇ δέσμιος ὑπὸ ἀστυφυλάκων, γὰ γίνουν δίκες, ἀνακρίσεις καὶ ἄλλες φασαρίες καὶ τότε θὰ ἐδικάζετο ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀναλόγως μὲ τὰ ἐλαφρυντικὰ τοῦ θὰ εἶχε».

Τὸ Υ. Α. Δ., ἄρρεν ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Θὰ εἶχε τύψεις, διότι ἐσχότωσε τὸν θεϊόν του καὶ ἡ μητέρα του ἡ ἴδια θὰ τὸν μισοῦσε, ἐπειδὴ ἔκανε φόνο».

Τὸ Υ. Μ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Νὰ τὸν κάμῃ ἄγριον καὶ νευρικὸν καὶ εἰς κάθε του βῆμα γὰ τὸν θεωροῦν κακὸν ἄνθρωπον καὶ γὰ τὸν ἔτυπεν ἡ συνειδήσις του».

Τὸ Υ. Μ. Γ., ἄρρεν ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Τὴν ποινικὴν του δίωξιν καὶ τὴν κακὴν ὑπόληψιν εἰς τὴν κοινωνίαν».

Τὸ Υ. Β. Ε., θῆλυ ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Τὰς συνεπείας τοῦ νόμου, τὴν σύλληψιν του καὶ τὴν φυλάκισιν καὶ τὴν αἰωνίαν βάσανον τῆς συνειδήσεως, τὴν φωνὴν τοῦ αἵματος».

Τὸ Υ. Θ. Ζ., ἄρρεν ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦσαν αἱ συχναὶ τύψεις καὶ ἡ κακὴ ἰδέα διὰ τὸ ὄνομά του καὶ ἐν τέλει ἡ φυλακὴ».

Τὸ Υ. Ρ. Ε., θῆλυ ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Πρῶτον μέγιστον καὶ σπουδαιότατον ἡ βάρυνσις τῆς συνειδήσεώς του μὲ ἓνα φόνο καὶ ἡ σύλληψις του ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας ὡς φονέως».

Τὸ Υ. Φ. Γ., ἄρρεν ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Ἠθικῶς μὲν τύψεις ὅτι ἀφῆρεσε τὴν ζωὴν ἀνθρώπου. Πρακτικῶς δὲ παράπομπὴν τοῦ Δημητράκη ἐνώπιον δικαστηρίου, ἐνθα παρ' ὄλον τὸ ἐλαφρυντικὸν τῆς συγχύσεως (μετρίας ἢ πλήρους) κανονικῶς θὰ τιμωρηθῇ».

Τὸ Υ. Γ. Κ., θῆλυ ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Κατ' ἀρχὰς βεβαίως τοῦ ἔδωκε τὸ συναίσθημα τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπ' αὐτὸν τὸν τύραννον. Ἐπειτα ὅμως μετὰ πάροδον ὀλίγου χρόνου ἔπαυσε καὶ αὐτὸ καὶ ἔμενε μόνον ἡ τύψις. Ἀποτέλεσμά της θὰ ἦτο ἡ διατάραξις τῆς ψυχικῆς γαλήνης τοῦ Δημητράκη».

Τὸ Υ. Θ. Γ., ἄρρεν ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Ἡ ζωὴ τοῦ Δημητράκη θὰ ἦτο μαρτυρικὴ, διότι εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μολύνη τὰ χέρια του μὲ αἷμα ἀνθρώπινον. Ἡ συνείδησις πάντοτε θὰ τοῦ ὑπενθύμιζε τὸ ἔγκλημά του καὶ πᾶσα πρόοδος δι' αὐτὸν θὰ ἀνεκόπτετο. Ἡ μητέρα του θὰ ἦτο δυστυχῆς, διότι τὸ παιδί της θὰ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ φονέως καὶ τὸ ὄνομά του θὰ ἀνεγράφετο εἰς τὸ μητρεῖον τῶν κακούργων, θὰ ἦτο διὰ τοῦς πολλοὺς καὶ δικαίως ἐγκληματίας».

Τὸ Υ. Κ. Μ., θῆλυ ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Ἡ ποινικὴ δίωξις θὰ ἦτο τὸ ὀλιγώτερον· ὁ αἰώνιος ἐφιάλτης θὰ ἦτο τὸ βάρος τῆς συνειδήσεώς του διὰ τὸν φόνον ἀνθρώπου ἔστω καὶ τόσο κακοῦ. Ὅλη ἡ ζωὴ του θὰ διήρχετο ἄχαρις, ἡ μητέρα του θὰ ἦτο δυστυχῆς μέχρι θανάτου, τὸ αἷμα, ἔστω καὶ δίκαιον, θὰ τὸν κατεδίωκε καὶ ὁ θεὸς θὰ τὸν ἐτιμῶρει παντοιοτρόπως».

2) Τῶν ὑποκειμένων, ἅτινα ἐνεφάνισαν κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἐπακολουθημάτων.

Τὸ Υ. Γ. Α., ἄρρεν ἡλικίας 7 ἐτῶν, ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς· «Τίποτε, γιὰτὶ ὁ Δημητράκης εἶχε δίκαιο, γιὰτὶ ἔδερνε τὴν μητέρα του ὁ θεὸς του».

Τὸ Υ. Φ. Μ., θῆλυ ἡλικίας 7 ἐτῶν· «Θὰ τὸν πῆγαιναν στὴ φυλακὴ, ἀλλὰ αὐτὸς θὰ τοὺς εἶπε γιὰτὶ τὸν ἐπνιξε καὶ τότε θὰ τὸν ἀφήσαγε καὶ πῆγε σπίτι του».

Τὸ Υ. Σ. Λ., ἄρρεν ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Θὰ τὸν ἔθαψαν καὶ δὲν θὰ γίνηκε τίποτε. Ἄν τὸ μάθαινε ἡ Ἀστυνομία, δὲν θὰ τοῦ ἔκανε τίποτε, διότι εἶχε δίκαιον ὁ Δημητράκης».

Τὸ Υ. Κ. Δ., θῆλυ ἡλικίας 9 ἐτῶν· «Δὲν θὰ εἶχαν χρήματα πειά, γιὰτὶ ὁ θεὸς του δὲν θὰ εἰργάζετο. Ἡ Ἀστυνομία δὲν θὰ τὸν τιμωροῦσε, γιὰτὶ ἔσωσε τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Α. Κ., ἄρρεν ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Θὰ τὸν πήγανε στὴν Ἀστυνομία, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν ἔβαλαν μέσα στὴ φυλακὴ, γιατί εἶχε δίκαιον».

Τὸ Υ. Κ. Α., θῆλυ ἡλικίας 11 ἐτῶν· «Νὰ ἔλθῃ ἡ Ἀστυνομία καὶ νὰ τὸν πάρῃ, ἀλλ' ὅταν θὰ ἔλεγεν ὅλα αὐτά, δὲν θὰ τὸν ἔβαζαν φυλακὴ».

Τὸ Υ. Α. Α., ἄρρεν ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Ὅτι ἀπήλλαξε τὴν μητέρα του ἀπὸ τὰ φοβερά κτυπήματα τοῦ θείου, οὔτε λόγος διὰ τιμωρίαν, ἔπαινον ἔπρεπε νὰ τοῦ δώσουν».

Τὸ Υ. Χ. Α., θῆλυ ἡλικίας 13 ἐτῶν· «Νὰ μπορῇ νὰ ζῆ πειὰ ἡσυχος μὲ τὴν μητέρα του, ὀλίγους μῆνας μποροῦσαν νὰ τὸν δικάσουν, ἀλλ' ἀσφαλῶς θὰ ἠθωώνετο».

Τὸ Υ. Μ. Δ., ἄρρεν ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Τὰ ἀποτελέσματα δὲν θὰ ἦσαν φοβερά, διότι αὐτὸς εἶχε μεγαλώσει ἤδη καὶ θὰ κατώρθου νὰ διαθρέψῃ τὴν μητέρα του καί, ἂν συνελαμβάνετο ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας, δὲν θὰ ἐδικάζετο καὶ θὰ ἔζη εὐτυχῆς μὲ τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Ρ. Ι., θῆλυ ἡλικίας 15 ἐτῶν· «Φαντάζομαι ὅτι θὰ τὸν πήγαιναν φυλακὴ, ἀλλὰ θὰ ἠθωώθη, διότι ἡ πράξις του ἦτο ἀρίστη καὶ ἀξία ἐπαίνου».

Τὸ Υ. Ο. Κ., ἄρρεν ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Θὰ τὸν ἠθώωσε τὸ Δικαστήριον καὶ θὰ ἔγινε πραγματικὸς ἄνδρας μὲ ὑπόληψι καὶ τιμὴ καὶ θὰ ἐπέτυχεν εἰς τὴν ζωὴν του».

Τὸ Υ. Λ. Α., θῆλυ ἡλικίας 17 ἐτῶν· «Νὰ ἀθωωθῇ καὶ νὰ ζήσῃ εὐτυχισμένος μὲ τὴν μητέρα του».

Τὸ Υ. Μ. Ε., ἄρρεν ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Θὰ περιεφέρθη, εἰς τὰ ἀνακριτικὰ γραφεῖα καὶ εἰς τὸ τέλος θὰ ἠθωώθη, διότι ἀπήλλαξε τὴν κοινωνίαν ἀπὸ ἓνα κακὸ στοιχεῖον».

Τὸ Υ. Κ. Π., θῆλυ ἡλικίας 18 ἐτῶν· «Τὸ σπῖτι θὰ ἠσύχασεν ἀπὸ ἓνα ἄνθρωπον ἔχοντα κακοῦργα ἔνστικτα καὶ ὁ Δημητράκης ἀσφαλῶς θὰ ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου καὶ θὰ ἐξῆλθεν ἀθῶος».

Τὸ Υ. Ν. Χ., ἄρρεν ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Τὴν ἀθώωσιν τοῦ δράστου ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ὑπὸ τῆς κοινωνίας».

Τὸ Υ. Υ. Μ., θῆλυ ἡλικίας 20 ἐτῶν· «Τὸ ὅτι ἀπήλλαξε τὴν μητέρα του ἀπὸ τὸν κακὸν θεῖον καὶ ἔζησαν εὐτυχεῖς εἰς τὸ σπῖτι των».

Β'. ΓΕΝΙΚΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Προκύπτουσι δὲ ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους τούτων πορισμάτων τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κριτηρίου τὰ ἀκόλουθα γενικὰ πορίσματα·

1. Αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἰδέαι παρετηρήθησαν καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν πρώτων ἐξετασθεισῶν ἡλικιῶν, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 7ου ἔτους, καθίστατο δὲ σαφέστεραι προϊούσης τῆς ἡλικίας. Ἡ δὲ ἀκμὴ τῆς σαφηνείας συνέπιπτε περὶ τὸ 18ον καὶ 20ὸν ἔτος (Πίναξ 1, γραφ. παραστ. 1).

Ἡλικίαι	7	9	11	13	15	17	18	20 ἔτων
	%	%	%	%	%	%	%	%
ἄρρενα	52	58	62	72	78	83	88	94
θῆλεα	54	61	66	76	80	85	91	96

2. Τὰ θῆλεα ἐσημείωσαν ὑπεροχὴν τινα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς συνειδήσεως ἐπὶ πασῶν τῶν ἡλικιῶν (Πίναξ 1, γραφ. παραστ. 1).

Κατώτεραι ἡλικίαι 7—13 ἔτων	Ἄνωτεραι ἡλικίαι 15—20 ἔτων
%	%
ἄρρενα 61,0	ἄρρενα 85,8
θῆλεα 64,3	θῆλεα 88,0
M. °O. 62,7	M. °O. 86,9

3. Καὶ ἡ ἠθικὴ κρίσις ἀνεφαίνεται ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 7 ἔτων, ἐχώρει δὲ ἀξανομένη καὶ ἀπέβαινε αὐτοτελεστέρα ἀπὸ τοῦ 13ου ἔτους, συνεπληροῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ 18ου μέχρι τοῦ 20οῦ ἔτους (Πίναξ 5, γραφ. παραστ. 6 καὶ 7).

Ἡλικίαι	7	9	11	13	15	17	18	20 ἔτων
	%	%	%	%	%	%	%	%
ἄρρενα	8,0	12,0	19,0	44,5	55,0	63,5	76,0	86,0
θῆλεα	2,0	7,0	12,5	38,0	46,5	56,5	69,0	80,5

4. Τὰ ἄρρενα γενικῶς ὑπερεῖχον καὶ ἐνταῦθα ἐν τῇ ἠθικῇ κρίσει ἐπὶ πασῶν τῶν ἡλικιῶν (Πίναξ 5, γραφ. παραστ. 6 καὶ 7).

Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν

	%
Ἄρρενα	20,9
Θήλεα	14,9
Μ. ὄ.Ο.	17,9

Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν

	%
Ἄρρενα	70,1
Θήλεα	63,1
Μ. ὄ.Ο.	66,6

5. Ἐλάχιστον ἦτο τὸ ποσοστὸν τῆς κατωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως καὶ κρίσεως ἐπὶ πασῶν τῶν ἡλικιῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, μεγαλύτερον δὲ ἦτο τὸ ποσοστὸν τῆς ἀορίστου ἠθικῆς συνειδήσεως καὶ κρίσεως καὶ δὴ ἐπὶ τῶν κατωτέρων ἡλικιῶν (Πίνακες 6 καὶ 7).

Κατωτέρα ἠθικὴ κρίσις

Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν

	%
Ἄρρενα	12,0
Θήλεα	12,6
Μ. ὄ.Ο.	12,3

Ἀόριστος ἠθικὴ κρίσις

Κατώτεροι ἡλικίαι 7—13 ἐτῶν

	%
Ἄρρενα	28,0
Θήλεα	30,6
Μ. ὄ.Ο.	29,3

Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν

	%
Ἄρρενα	5,5
Θήλεα	6,0
Μ. ὄ.Ο.	5,8

Ἀνώτεροι ἡλικίαι 15—20 ἐτῶν

	%
Ἄρρενα	10,9
Θήλεα	12,1
Μ. ὄ.Ο.	11,5

Ε. Η ΔΙΑ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

Α. ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ

«Ο Κωστάκης, νέος 17 ἐτῶν, ἦτο ὑπηρέτης, εἰς ἓνα ἐργοστάσιον. Ὁ Κύριος τὸν ἀγαποῦσε πολὺ καὶ τὸν ἐπειροποιεῖτο. Εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν. Μίαν ἡμέραν τοῦ ἔδωσε μίαν ἐπιταγὴν 10.000 δραχμῶν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ τὴν ἐξαργυρώσῃ. Ἀλλ' ὁ Κωστάκης, ὁ ὁποῖος εἶχε μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ταξιδεύσῃ, ὅταν εἶδε τὴν ἐπιταγὴν, ἰδοῦ, εἶπεν, εὐκαιρία νὰ πάρω χρήματα, διὰ νὰ ταξιδεύσω. Καὶ ἤλλαξε τὸν ἀριθμὸν 10.000 τῆς ἐπιταγῆς, τὸν ἔκαμε 20.000. Ὅταν δ' ἐπῆρε τὰ χρήματα ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, ἔδωσε τὰς 10.000 εἰς τὸν Κύριόν του, ἐκράτησε δὲ τὰς ἄλλας 10.000».

Διὰ τοῦ κριτηρίου τούτου ἠρευνᾶτο ἡ ἠθικὴ συνείδησις τῶν ὑποκειμένων ἐν τῇ παραβιάσει ἠθικῆς σχέσεως κοινωνικῆς φύσεως. Διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων ἐζητεῖτο ὁ χαρακτηρισμὸς πράξεως ἐνεχούσης ἀχαριστίαν, κατάχρησιν ἐμπιστοσύνης πρὸς προϊσταμένην ἀρχὴν, ἀφαιρέσιν ξένων χρημάτων, ἀπάτην μετὰ πλαστογραφίας ἀπέναντι δημοσίας ἀρχῆς. Ἀνιχνεύοντο δὲ τὸ περιεχόμενον τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως καὶ τὰ ἔλατῆρια, ὑφ' ὧν ὁ δράστης ἐκινήθη εἰς τὴν ἐνέργειαν, ἐζητοῦντο δὲ διὰ πλειόνων ἐρωτήσεων τὰ ἀποτελέσματα, εἰς ἃ ἦγεν ἡ τοιαύτη πράξις.

Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ τὸ κριτήριον τοῦτο ἀφεώρα μᾶλλον εἰς τὰς ἀνωτέρας ἡλικίας. Ἐντεῦθεν δ' ἐρμηνεύεται ὅτι, ὅπως ἐπὶ τοῦ προηγουμένου κριτηρίου, πολλαὶ ἦσαν αἱ ἀόριστοι ἀπαντήσεις τῶν κατωτέρων ἡλικιῶν.

Αἱ ἐπὶ μέρους ἐρωτήσεις, δι' ὧν ἐξητάζοντο πάντα ταῦτα, ἦσαν αἱ κάτωθι.

- 1) Πῶς χαρακτηρίζεις τὴν πράξιν αὐτὴν τοῦ Κωστάκη ;
- 2) Διατί δὲν ἔπρεπε νὰ ἀλλάξῃ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπιταγῆς καὶ νὰ κρατήσῃ τὰ χρήματα ;
- 3) Ποῖα ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεώς του αὐτῆς ;

Β. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ

Ἐν τῷ κριτηρίῳ τούτῳ τὰ μὲν ὑποκείμενα τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως ἐχαρακτήρισαν τὴν πράξιν ὡς κατάχρησιν ἐμπιστοσύνης, κλοπὴν, ἀπάτην, ἀχαριστίαν καὶ τὰ τοιαῦτα. Κατεδίκαζον δὲ καθόλου τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κωστάκη, οὐδ' ἐθεώρουν ἄξιον λόγου τὸ ἐλατήριο, ὑφ' οὗ ἐκινήθη ὁ δράστης, δῆλον ὅτι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ταξιδεύσῃ, ὥστε νὰ θεωρήσωσιν ἠλαττωμένην τὴν εὐθύνην, ἐπεδείκνυον δὲ ὡς ἐλατήρια ἀποτροπῆς ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας τὴν συναίσθησιν μάλιστα τοῦ κατήκοντος.

Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ ὠρίζον τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν θείαν τιμωρίαν.

Ἄλλως καθώρισαν τὰ τοιαῦτα τὰ ὑποκείμενα τῆς κατωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως. Ταῦτα ἔκρινον τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κωστάκη ὡς ἀπολύτως ὀρθήν. Ἀπέβλεπεν, ἔλεγον, εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἰδίου ἐγῶ καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν σφοδρᾶς ἐπιθυμίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν.

Ὡς ἐπακολουθήματα δὲ τῆς παρὰ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς ἐνεργείας ἐθεώρουν μόνον τὸν φόβον τῆς ἀνακαλύψεως καὶ τὴν ἐκ τοῦ νόμου τιμωρίαν, ἐπεδείκνυον δὲ τελείαν ἔλλειψιν ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως.

Πολλὰ τῶν ὑποκειμένων τῶν κατωτέρων ἰδίᾳ ἠλικιῶν ἐξεφράσθησαν καὶ ἐν τῷ κριτηρίῳ τούτῳ, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἀορίστως.

Διασαφοῦνται ταῦτα πάντα ἐκ τῶν ἐπομένων πινάκων καὶ τῶν γραφικῶν παραστάσεων, ὡσαύτως δ' ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν ἀπαντήσεων τῶν παρατιθεμένων.

Ἐπὶ τῷ πρώτῳ πίνακι σημαίνει τὸ ποσοστὸν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως, ἥτοι τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀδρομεροῦς ἐξετάσεως αὐτῶν.

Ἐπὶ τῷ δευτέρῳ πίνακι δηλοῖ τὴν ἠθικὴν κρίσιν τῶν ἐξετασθέντων, τὴν τε ἐκ διδασκαλίας καὶ τὴν ἐξ αὐθορμησίας, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐλατηρίων.

Ἐπὶ τῷ τρίτῳ πίνακι ἐμφαίνει τὴν ἠθικὴν κρίσιν, τὴν τε ἐκ διδασκαλίας καὶ τὴν ἐξ αὐθορμησίας, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἐπακολουθημάτων.

Ἐπὶ τῷ τέταρτῳ πίνακι δεικνύει τὴν ἠθικὴν κρίσιν τὴν ἐκ διδασκαλίας, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐλατηρίων ἅμα καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων.

Ἐπὶ τῷ πέμπτῳ πίνακι σημαίνει τὴν ἠθικὴν κρίσιν τὴν ἐξ αὐθορμησίας, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἐλατηρίων ἅμα καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων.

Ἐπὶ τῷ ἕκτῳ πίνακι οὗτος ἀποτελεῖ καὶ τὴν κλίμακα τῆς διὰ τοῦ τετάρτου κριτηρίου ἀνιχνεύσεως τῆς κυρίας ἠθικῆς συνειδήσεως.

Ἐπὶ τῷ ἑβδόμῳ πίνακι ἐμφαίνει τὴν κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν καὶ κρίσιν, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ περιεχομένου τῆς συνειδήσεως, τῶν ἐλατηρίων καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων.

Ἐπὶ τῷ ὀκτῷ πίνακι δηλοῖ τὴν ἀόριστον ἠθικὴν συνείδησιν καὶ κρίσιν κατὰ τε τὸ περιεχόμενον καὶ τὰ ἐλατήρια καὶ τὰ ἐπακολουθήματα.

Π Ι Ν Α Κ Σ 1

Ἐνώτερα ἠθικὴ συνείδησις. Περιεχόμενον.

Ἡλικία	ἄρρενα	ἑθλεα	Μ. °Ο.
	%	%	%
7 ἐτῶν	58	59	58,5
9 >	64	65	64,5
11 >	68	70	69,0
18 >	80	82	81,0
15 >	82	84	83,0
17 >	86	87	86,5
18 >	94	95	94,5
20 >	94	96	95,0
Γ. Μ. °Ο.	78,3	79,8	79,0
Μ. °Ο. τῶν ἠλικιωῶν			
7—13 ἐτῶν	67,5	69,0	68,3
15—20 >	89,0	90,5	89,8
Γ. Μ. °Ο.	78,3	79,8	79,0

ΠΙΝΑΞ 2

Ἀνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις. Ἠθικὴ κρίσις ἐκ διδασκαλίας
καὶ ἐξ αὐθορμησίας. Ἐλατήρια.

Ἡλικίαι	Διδασκαλία			Αὐθορμησία			Μ. °Ο.		
	Ἀρρενα	Θήλαι	Μ. °Ο.	Ἀρρενα	Θήλαι	Μ. °Ο.	Ἀρρενα	Θήλαι	Μ. °Ο.
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
7 ἐτῶν	51	54	52,5	4	2	3,0	55	56	55,5
9 >	51	53	52,0	11	7	9,0	62	60	61,0
11 >	48	52	50,0	18	14	16,0	66	66	66,0
13 >	30	32	31,0	44	38	41,0	74	70	72,0
15 >	24	29	26,5	56	48	52,0	80	77	78,5
17 >	14	19	16,5	68	64	66,0	82	83	82,5
18 >	11	15	13,0	76	72	74,0	87	87	87,0
20 >	5	11	8,0	86	82	84,0	91	93	92,0
Γ. Μ. °Ο.	29,3	33,1	31,2	45,4	40,9	43,1	74,6	74,0	74,3
Μ. °Ο. τῶν ἠλικιωῶν 7—13 ἐτῶν	45,0	47,8	46,4	19,3	15,3	17,3	64,3	63,0	63,7
15—20 >	13,5	18,5	16,0	71,5	66,5	69,0	85,0	85,0	85,0
Γ. Μ. °Ο.	29,3	33,1	31,2	45,4	40,9	43,1	74,6	74,0	74,3

ΠΙΝΑΞ 3

Άνωτέρα ήθικη συνείδησις. Ηθικη κρίσις εκ διδασκαλιας και εξ αυθορμησιας. Έπακολουθηματα.

Ηλικια	Διδασκαλια			Αυθορμησια			Μ. °Ο.		
	Αρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.	Αρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.	Αρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
7 ετών	49	50	49,5	8	3	5,5	57	53	55
9 <	48	50	49,0	14	6	10,0	62	56	59
11 >	46	49	47,5	19	12	15,5	65	61	63
13 >	28	30	29,0	48	40	44,0	76	70	73
15 >	24	26	25,0	54	48	51,0	78	74	76
17 >	18	20	19,0	62	56	59,0	80	76	78
18 >	9	13	11,0	77	71	74,0	86	84	85
20 >	4	4	4,0	86	84	85,0	90	88	89
Γ. Μ. °Ο.	28,3	30,3	29,3	46,0	40,0	43,0	74,2	70,3	72,3
Μ. °Ο. των ηλικιων									
7—13 ετών	42,8	44,8	43,8	22,2	15,2	18,7	65,0	60,0	62,5
15—20 >	13,8	15,8	14,8	69,8	64,8	67,3	83,5	80,5	82,0
Γ. Μ. °Ο.	28,3	30,3	29,3	46,0	40,0	43,0	74,2	70,3	72,3

Π Ι Ν Α Κ Η 4

Ἄνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις. Ἠθικὴ κρίσις ἐκ διδασκαλίας.
Ἐλατήρια ἅμα καὶ ἐπακολουθήματα.

Ἡλικίαι	Ἐλατήρια			Ἐπακολουθήματα			Μ. °Ο.		
	ἄρρενα	θῆλαι	Μ. °Ο.	ἄρρενα	θῆλαι	Μ. °Ο.	ἄρρενα	θῆλαι	Μ. °Ο.
7 ἐτῶν	51	54	52,5	49	50	49,5	50,0	52,0	51,0
9 >	51	53	52,0	48	50	49,0	49,5	51,5	50,5
11 >	48	52	50,0	46	49	47,5	47,0	50,5	48,8
13 >	30	32	31,0	28	30	29,0	29,0	31,0	30,0
15 >	24	29	26,5	24	26	25,0	24,0	27,5	25,8
17 >	14	19	16,5	18	20	19,0	16,0	19,5	17,8
18 >	11	15	13,0	9	13	11,0	10,0	14,0	12,0
20 >	5	11	8,0	4	4	4,0	4,5	7,5	6,0
Γ. Μ. °Ο.	29,3	33,1	31,2	28,3	30,3	29,3	28,8	31,7	30,2
Μ. °Ο. τῶν ἠλικιωῶν									
7—13 ἐτῶν	45,0	47,8	46,4	42,8	44,8	43,8	43,9	46,3	45,1
15—20 >	13,5	18,5	16,0	13,8	15,8	14,8	13,6	17,1	15,3
Γ. Μ. °Ο.	29,3	33,1	31,2	28,3	30,3	29,3	28,8	31,7	30,2

Π Ι Ν Α Ξ 5

Ἀνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις. Ἠθικὴ κρίσις ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας.
Ἐλατήρια ἄμα καὶ ἐπακολουθήματα.

Ἡλικίαι	Ἐλατήρια			Ἐπακολουθήματα			Μ. °Ο.		
	Ἀρρενα	Θήλαια	Μ. °Ο.	Ἀρρενα	Θήλαια	Μ. °Ο.	Ἀρρενα	Θήλαια	Μ. °Ο.
7 ἐτῶν	4	2	3	8	3	5,5	6	2,5	4,2
9 >	11	7	9	14	6	10,0	12,5	6,5	9,5
11 >	18	14	16	19	12	15,5	18,5	13,0	15,8
13 >	44	38	41	48	40	44,0	46,0	39,0	42,5
15 >	56	48	52	54	48	51,0	55,0	48,0	51,5
17 >	68	64	66	62	56	59,0	65,0	60,0	62,5
18 >	76	72	74	77	71	74,0	76,5	71,5	74,0
20 >	86	82	84	86	84	85,0	86,0	83,0	84,5
Γ. Μ. °Ο.	45,4	40,9	43,1	46,0	40,0	43,0	45,7	40,5	43,1
Μ. °Ο. τῶν ἡλικιῶν									
7—13 ἐτῶν	19,3	15,3	17,3	22,2	15,2	18,7	20,8	15,3	18,1
15—20 >	71,5	66,5	69,0	69,8	64,8	67,3	70,6	65,7	68,1
Γ. Μ. °Ο.	45,4	40,9	43,1	46,0	40,0	43,0	45,7	40,5	43,1

ΠΙΝΑΞ 6

Κατωτέρα ήθικη συνείδησις καθόλου.

Ἡλικίαι	Περιεχόμενον			Ἐλατήρια			Ἐπακολουθήματα		
	Ἀρρενα	Θήλαια	Μ. °Ο.	Ἀρρενα	Θήλαια	Μ. °Ο.	Ἀρρενα	Θήλαια	Μ. °Ο.
7 ἐτῶν	% 14	% 12	% 13,0	% 17	% 16	% 16,5	% 12	% 14	% 13
9 >	11	8	9,5	16	15	15,5	10	12	11
11 >	10	8	9,0	15	13	14,0	8	10	9
13 >	8	4	6,0	13	13	13,0	8	10	9
15 >	6	4	5,0	11	12	11,5	6	8	7
17 >	5	2	3,5	8	6	7,0	6	8	7
18 >	4	2	3,0	6	6	6,0	4	4	4
20 >	4	2	3,0	5	4	4,5	4	4	4
Γ. Μ. °Ο.	7,8	5,2	6,5	11,4	10,6	11,0	7,2	8,8	8,0
Μ. °Ο. τῶν ἡλικιῶν									
7—13 ἐτῶν	10,8	8,0	9,4	15,3	14,3	14,8	9,5	11,5	10,5
15—20 >	4,8	2,5	3,6	7,5	7,0	7,3	5,0	6,0	5,5
Γ. Μ. °Ο.	7,8	5,2	6,5	11,4	10,6	11,0	7,2	8,8	8,0

ΠΙΝΑΞ 7

Αόριστος ήθικη συνείδησις.

Ἡλικίαι	Περιεχόμενον			Ἐλατήρια			Ἐπακολουθήματα		
	Ἄρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.	Ἄρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.	Ἄρρενα	Θήλεα	Μ. °Ο.
7 ἐτῶν	28	29	28,5	28	28	28,0	31	33	32
9 >	25	27	26,0	22	25	23,5	28	32	30
11 >	22	22	22,0	19	21	20,0	27	29	28
13 >	12	14	13,0	13	17	15,0	16	20	18
15 >	12	12	12,0	9	11	10,0	16	18	17
17 >	9	11	10,0	10	11	10,5	14	16	15
18 >	2	3	2,5	7	7	7,0	10	12	11
20 >	2	2	2,0	4	3	3,5	6	8	7
Γ. Μ. °Ο.	14,0	15,0	14,5	14,0	15,4	14,7	18,5	21,0	19,8
Μ. °Ο. τῶν ἡλικιῶν									
7—13 ἐτῶν	21,8	23,0	22,4	20,5	22,8	21,6	25,5	28,5	27,0
15—20 >	6,3	7,0	6,7	7,5	8,0	7,8	11,5	13,5	12,5
Γ. Μ. °Ο.	14,0	15,0	14,5	14,0	15,4	14,7	18,5	21,0	19,8

Ἐμφανέστερα γίνονται τὰ πορίσματα ταῦτα ἐκ τῶν ἐπιφερομένων εἰκόνων καὶ γραφικῶν παραστάσεων.

Καὶ αἱ μὲν ἐν εἰκόνι 1 γραφικαὶ παραστάσεις ἐμφαίνουν τὸ περιεχόμενον, ἥτοι τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἰδέας, τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως τῶν ἐξετασθέντων, κατεσκευάσθησαν δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 1 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 2 δεικνύουσι τὴν ἐκ διδασκαλίας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐλατηρίων, προῆλθον δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 2 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 3 σημαίνουν τὴν ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ἐξετασθέντων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἐλατηρίων, κατηρτίσθησαν δ' ἐκ τῆς τετάρτης καὶ τῆς πέμπτης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος 2.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 4 ἐμφαίνουν τὴν ἐκ διδασκαλίας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐπακολουθημάτων τῆς πράξεως, κατεσκευάσθησαν δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 3 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 5 δηλοῦσι τὴν ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ἐξετασθέντων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν ἐπακολουθημάτων τῆς πράξεως, προῆλθον δ' ἐκ τῆς τετάρτης καὶ τῆς πέμπτης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος 3.

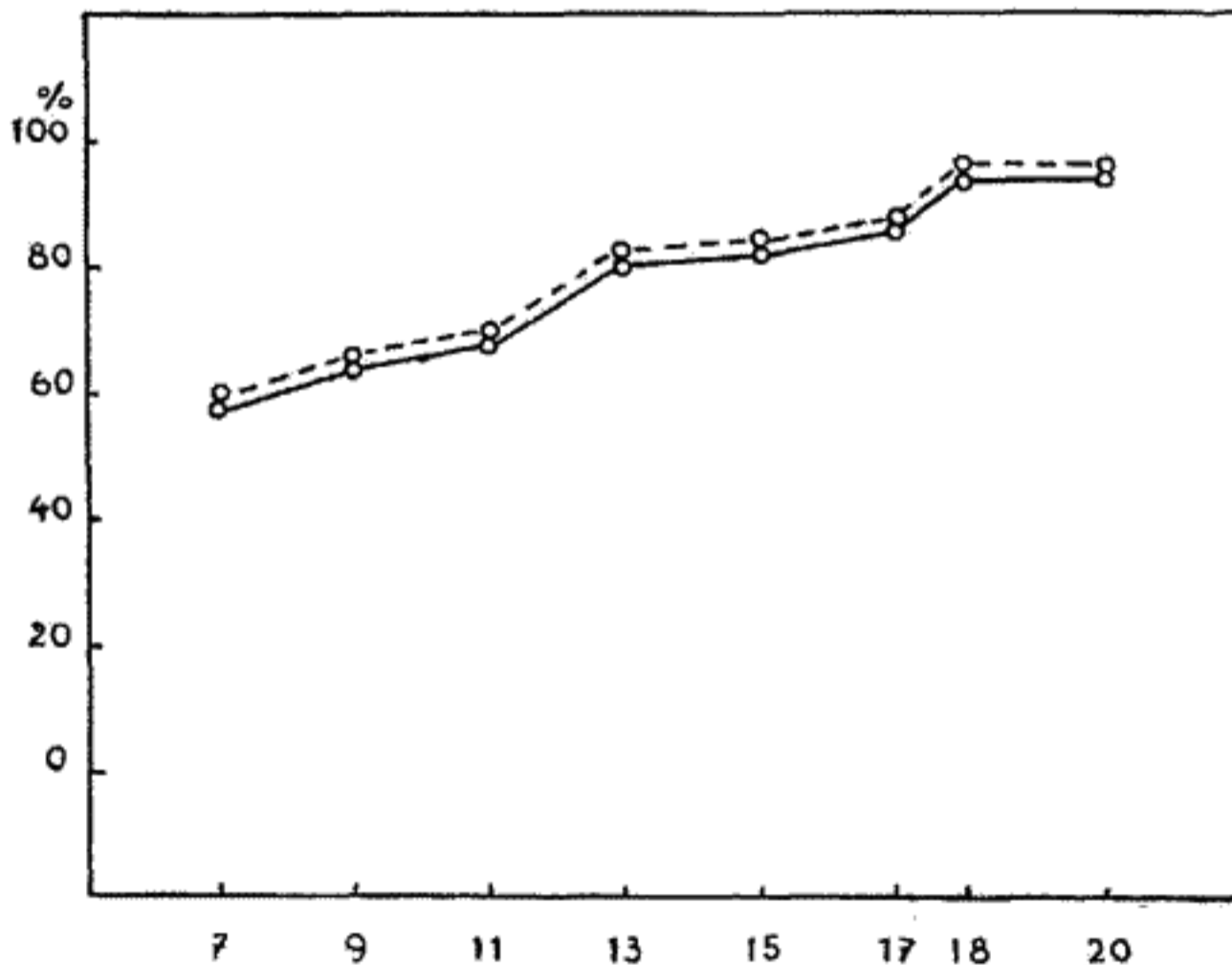
Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 6 δεικνύουσι τὴν ἐκ διδασκαλίας ἠθικὴν κρίσιν τῶν ὑποκειμένων, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐλατηρίων ἅμα καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων, κατηρτίσθησαν δ' ἐκ τῆς ἑβδόμης καὶ τῆς ὀγδόης στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 4 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 7 σημαίνουν τὴν πορείαν τῆς ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας ἠθικῆς κρίσεως, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν

έλατηρίων ἄμα καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων, κατεσκευάσθησαν δ' ἐκ τῆς ἑβδόμης καὶ τῆς ὀγδόης στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 5 πίνακος.

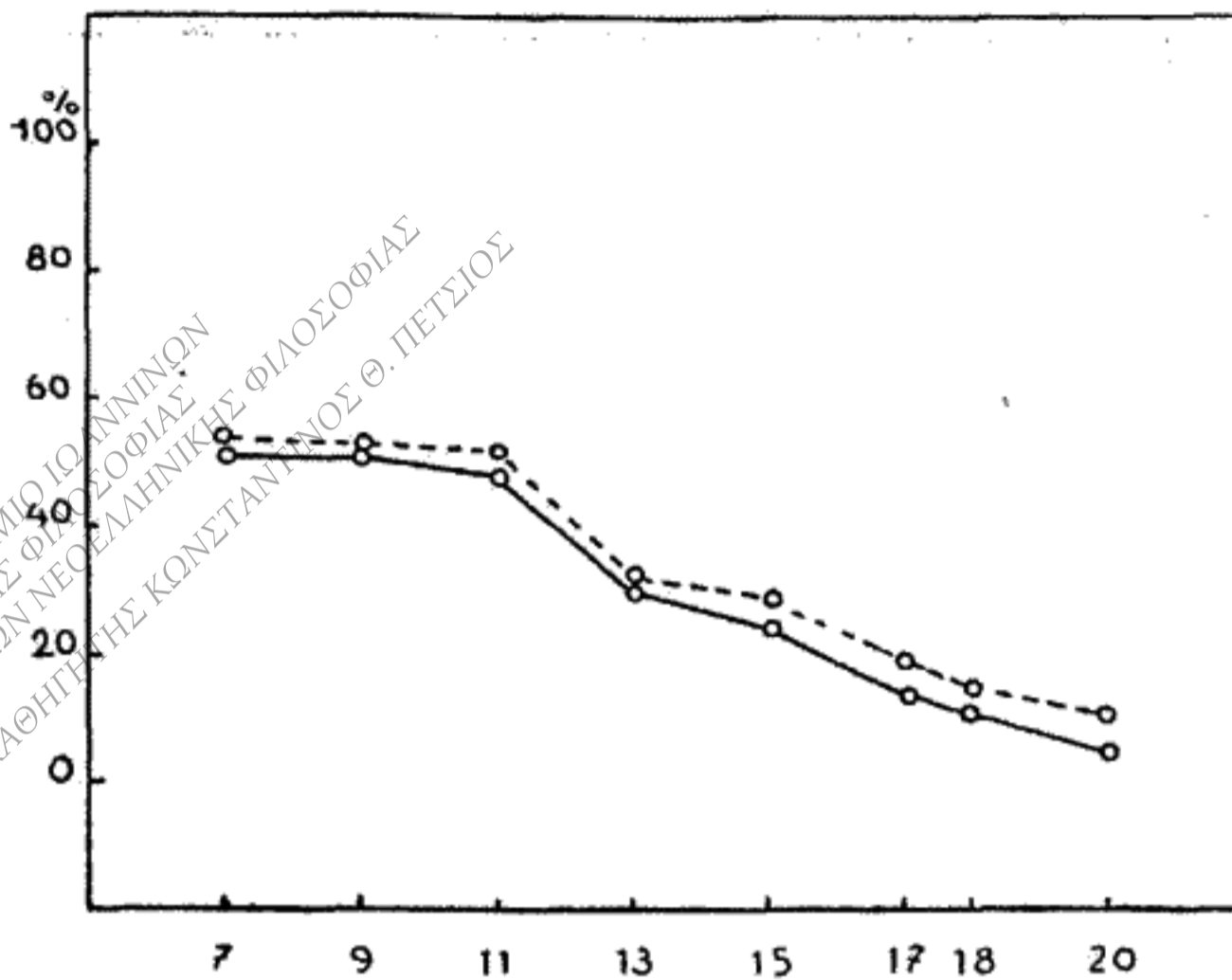
Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 8 γραφικαὶ παραστάσεις ἐμφαίνουσι τὸ περιεχόμενον τῆς κατωτέρας ἠθικῆς συνειδήσεως τῶν ἐξετασθέντων ὑποκειμένων, προῆλθον δ' ἐκ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας στήλης τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 6 πίνακος.

Αἱ δ' ἐν εἰκόνι 9 δηλοῦσι τὴν κατωτέραν ἠθικὴν συνείδησιν, ὡς συνήχθη ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἐλατηρίων καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων· κατηρτίσθησαν δ' αἱ μὲν τῶν ἐλατηρίων ἐκ τῆς τετάρτης καὶ τῆς πέμπτης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος 6, αἱ δὲ τῶν ἐπακολουθημάτων ἐκ τῆς ἑβδόμης καὶ τῆς ὀγδόης στήλης τοῦ αὐτοῦ πίνακος.

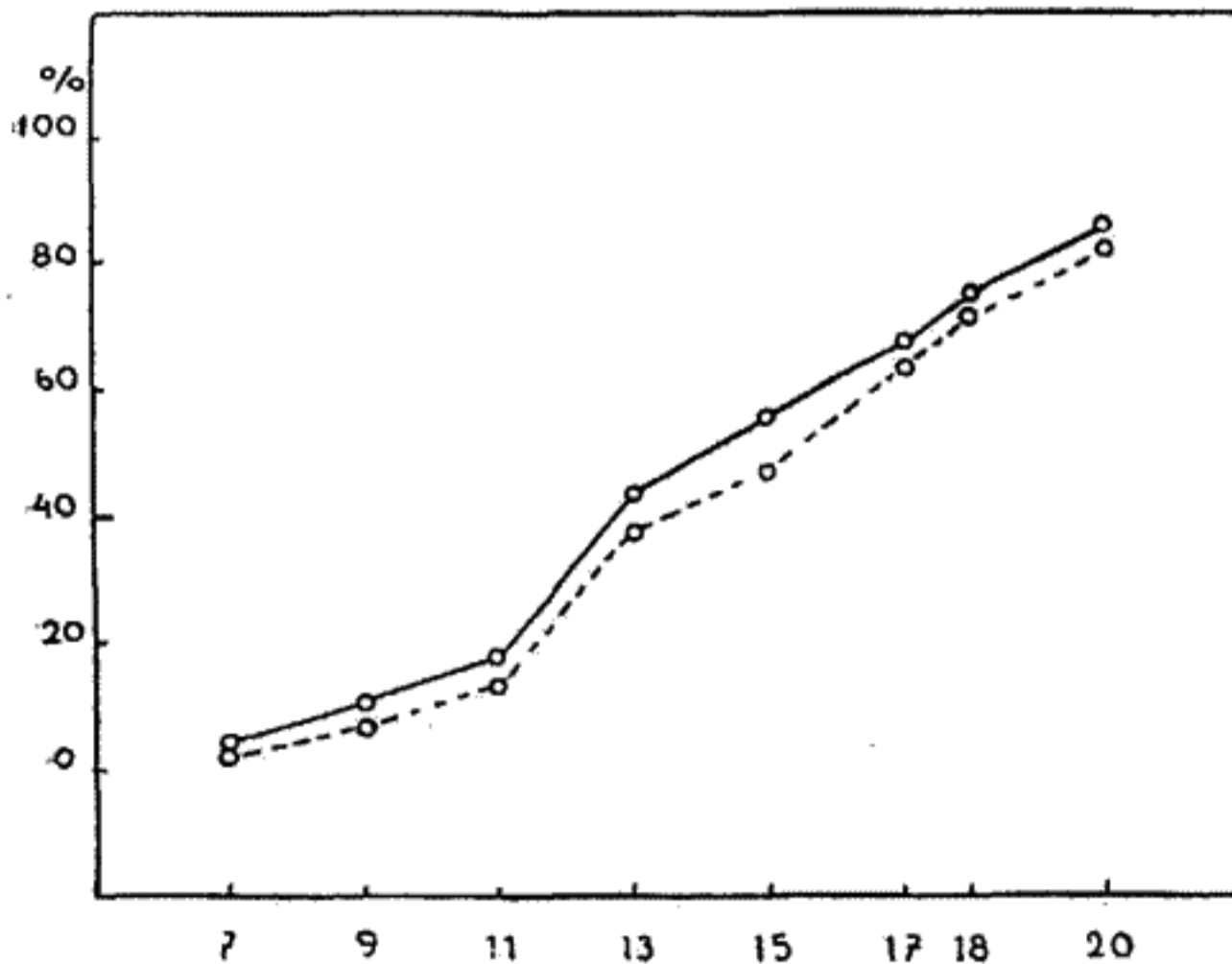

Εἰκ. 1. Ἄνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις. Περιεχόμενον.

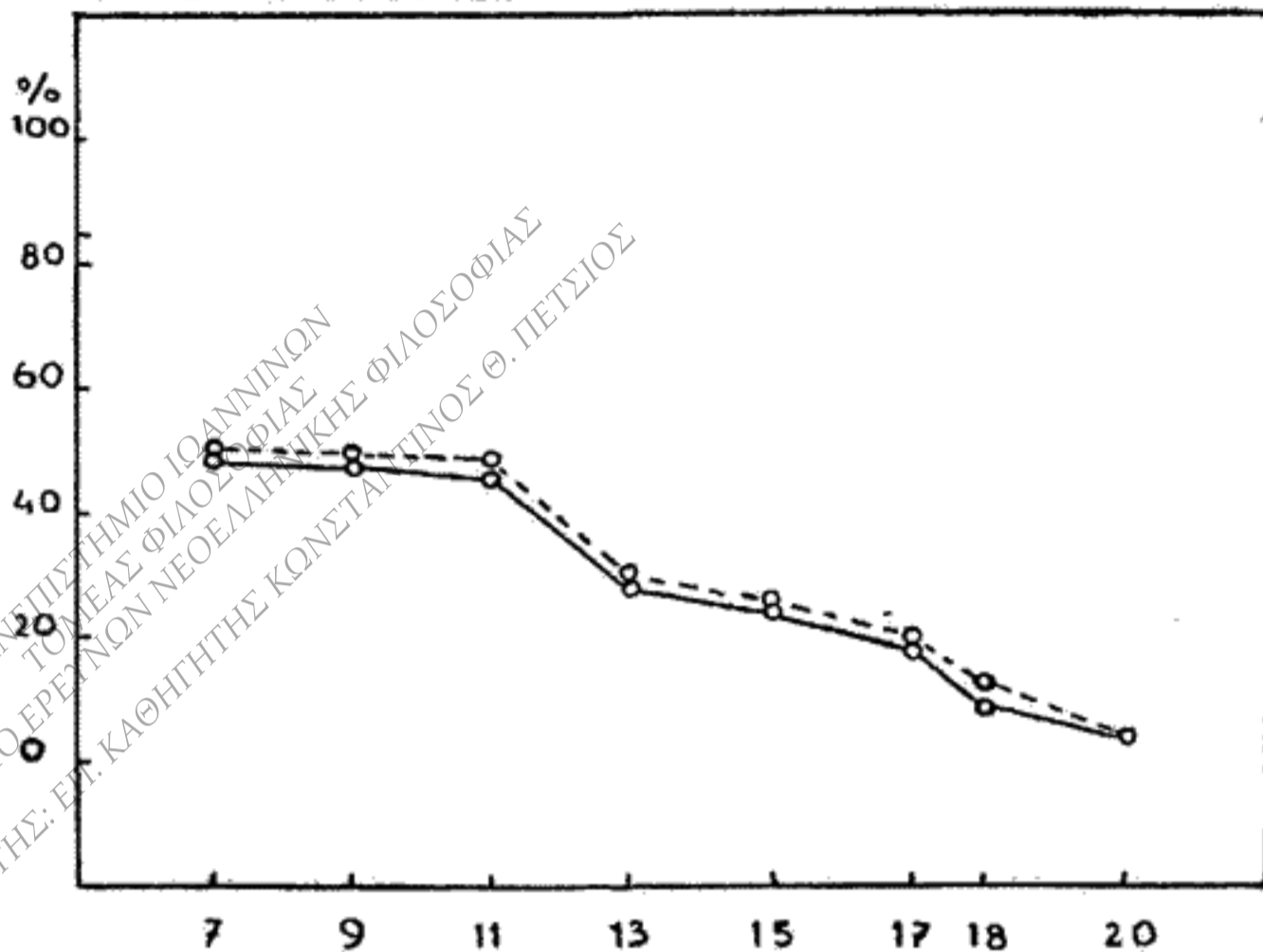
— Ἄρρενα - - - Θήλεα

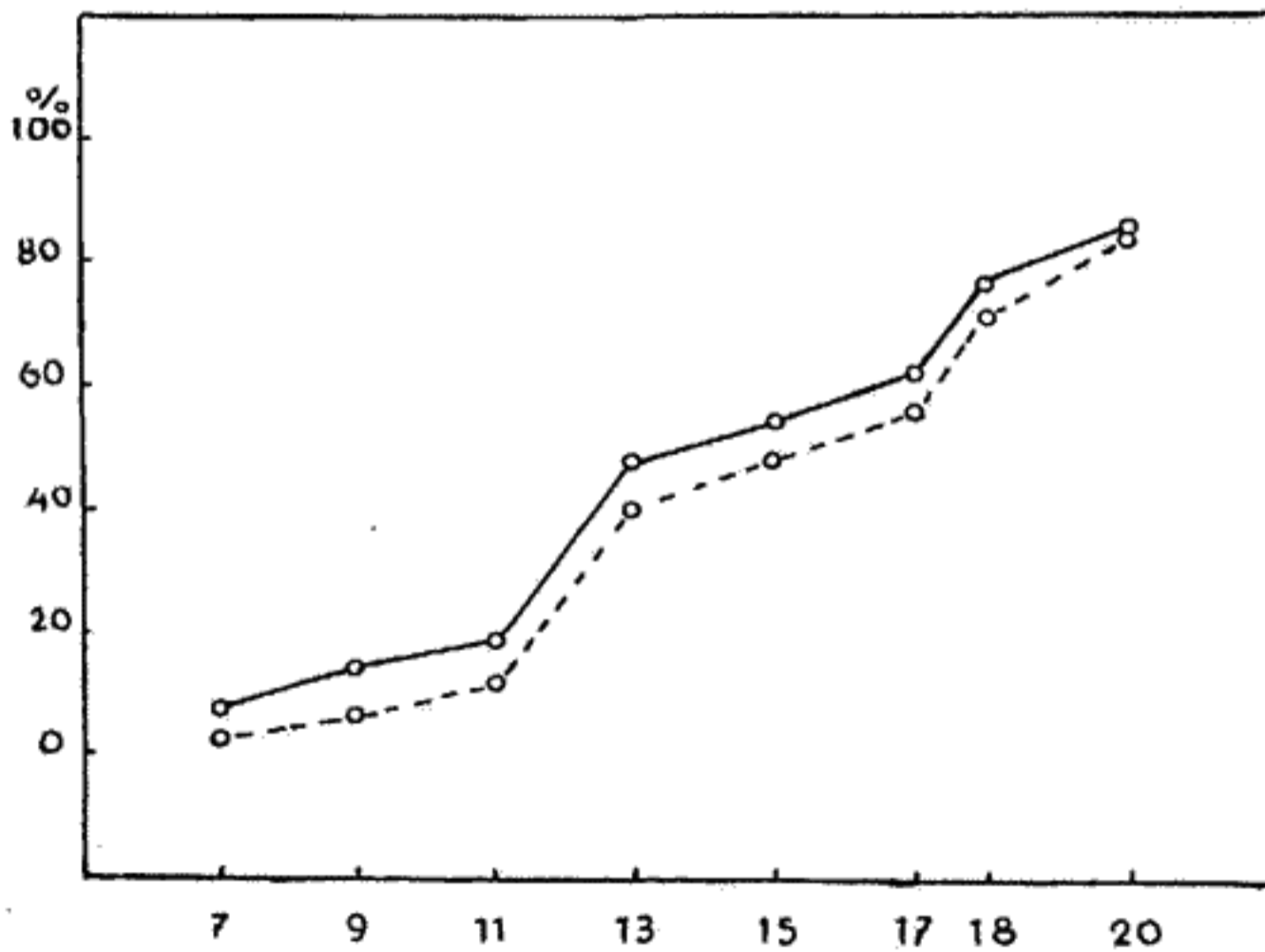
Εικ. 2. Άνωτέρα ήθικη συνείδησις.
Ήθικη κρίσις ἐκ διδασκαλίας. Ήλατήρια.
— Άρρενα - - - Θήλεια

Εικ. 3. Άνωτέρα ήθικη συνείδησις.
Ήθικη κρίσις ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας. Ήλατήρια.
— Άρρενα - - - Θήλεια

Εικ. 4. Ἀνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις.
Ἠθικὴ κρίσις ἐκ διδασκαλίας. Ἐπακολουθήματα.
— Ἀρρενα --- Θήλεα

Εικ. 5. Ἀνωτέρα ἠθικὴ συνείδησις.
Ἠθικὴ κρίσις ἐξ αὐθορμησίας καὶ αὐτοτελείας. Ἐπακολουθήματα.
— Ἀρρενα --- Θήλεα